

Rewilding – De vernieuwende wetenschap van ecologisch herstel. Inspiratie voor natuurbeheer

Paul Jepson & Cain Blythe. Uitgeverij Noordboek Natuur, € 24,90

Al eerder besprak ik een publicatie over rewilding (zie Vakblad #186, juni 2022, p. 33). De oplettende lezer herinnert zich wellicht dat ik daar vanuit mijn achtergrond als historisch-geograaf niet zo veel mee kon waar het de praktische toepassing betrof. Dat gevoel is na lezing van een nieuw boek over rewilding niet verdwenen. Als uitleg van een conceptueel model is dit boek beter dan het eerder besproken boek.

De auteurs hebben het over het eerste populair-wetenschappelijke boek over rewilding. Het is een boek over geavanceerd ecologisch denken dat wordt gepresenteerd voor een algemeen, niet-specialistisch publiek. Rewilders zijn positieve mensen, dat wil zeggen dat ze zich in de praktijk richten op het herstel van ecologische functies. Rewilding wil het landschap terugbrengen naar een vorig bestaan vóórdat de mens het ging veranderen. Op zich een curieus gegeven, want de term landschap is uit zijn aard een menselijk construct, waar 'natuur is', maar goed. Rewilding richt zich op het opzetten of opnieuw opstarten van ecologische processen, terwijl de instandhoudings- en biodiversiteitsbewegingen zich richten op het behoud van landschap en het behoud van individuele soorten. Daarmee onderscheidt rewilding zich door de focus op de functie en niet op soorten te leggen. Rewilding is dus flexibeler en dynamischer. Hier komt het positieve vandaan: als een soort verloren gaat, vraagt rewilding of we deze kunnen vervangen door een andere die dezelfde functie zal vervullen (zie ook www.terrain.org/2023/reviews-reads/rewilding/). Dit concept van niet denken in soorten maar in systemen/processen spreekt mij aan. Met het denkraam achter rewilding, dat van een gedegen

kennis van ecologische geschiedenis getuigt, is dus niets mis. De auteurs tonen in mijn ogen overtuigend aan dat het ideaalbeeld van rewilding open graslanden is. Het waren megaherbivoren – denk aan mastodonten en mammoeten – die voor open graslanden zorgden. Door het uitsterven daarvan veranderde het karakter van de meeste ecosystemen terug naar bos. Grote herbivoren hielden de bossen op afstand; in hun afwezigheid namen de bossen het over. De voorliefde voor grote grazers als Heck- en Gallowayrunderen in onze natuurontwikkelingsprojecten werd mij ook ineens duidelijk. De auteurs draven in mijn ogen echter door als ze hun ideaal presenteren: terug naar het Pleistoceen van vóór het uitsterven van de megafauna. Waarom? Welke objectieve standaard maakt dit een betere baseline dan andere tijdsperiodes? Als die wereld beter is voor sommige soorten, zal deze vrijwel zeker slechter zijn voor andere. En kan die wereld ruim acht miljard mensen herbergen? Hoe zorg je ervoor dat een mammoet niet door je achtertuin loopt? Als je dit op Nederland toepast, vraag ik me nog sterker af hoe we dat gaan doen. Er wonen 18 miljoen mensen die een enorme strijd om de ruimte leveren (één miljoen woningen erbij, de energietransitie vraagt om ruimte en ook Defensie klopt aan de deur). Kortom: het past niet. Nederland is een land waarin we tuinieren, zoals Adriaan Geuze dat ooit plastisch verwoordde. Ook mijn eigen beroepsgroep maakt zich daaraan schuldig, laat ik daar eerlijk in zijn. Willen de aanhangers van rewilding misschien een postzegel pleistoceen landschap creëren in de uiterwaarden van onze rivieren? In dat streven noteer ik alvast drie tegenstrijdigheden met het rewildingsideaal. Nu draaf ik echter zelf door. Als gezegd is de theorie achter rewilding interessant. Het boek slaagt er goed in om die uit te leggen. Het heeft een handzaam formaat, is modern vormgegeven, vriendelijk geprijsd en behandelt een veelheid aan onderwerpen. Het boek spreekt op deze manier een breed publiek aan. Maar lekker weggelezen doet het niet. Dat ligt niet zo zeer aan de moeilijke onderwerpen, als wel aan de beroerde vertaling. De tekst is te dicht bij het Engels gebleven en niet omgevormd tot vlot lopende Nederlandse zinnen. Een voorbeeld, dat al op pagina 19 te vinden is onder de kop 'Eigenwillige natuur'. De term alleen al zegt mij niets. Maar dan: 'Om het potentieel van rewilding en het argument voor meervoudige biodiversiteitsbasislijnen te begrijpen, zullen we in het volgende hoofdstuk teruggaan naar het pleistoceen-tijdperk.' En dan moet je nog 200 pagina's. Voor iedereen die op zoek is naar een theoretische introductie van rewilding is dit boek aan te bevelen. Of het allemaal op grote schaal in de Nederlandse praktijk zal werken betwijfel ik, maar dat is intussen wel duidelijk.

Edwin Raap

22 februari

29e editie Nederlandse Rondhoutveiling
bosgroepen.nl/de-nederlandse-rondhoutveiling

28 februari

Weidevogelkennisdag Fryslân 2025
www.boerennatuurfryslan.nl

1 maart

Landelijke Vlinderdag
www.vlinderstichting.nl

6 en 20 maart

Cursus De vegetatie als sleutel tot het ecosysteem
www.derondehavan.nl

6 maart

Aardhuissymposium
knbv.nl

11, 18 en 25 maart

Cursus Vleermuizen en Planologie
www.zoogdiervereniging.nl

14 maart

BoerenNatuurdag
www.boerennatuur.nl

20 maart

Veldwerkplaats Bodembio
www.veldwerkplaatsen.nl

27 maart

Workshop Storytelling
vbnl.nl

29 maart

Zoogdierdag 2025
www.zoogdiervereniging.nl

31 maart-4 april

Week van de Teek
www.weekvandeteek.nl

1 en 15 april en 20 mei

Cursus Bodembio bij Bosbeheer – Midden Nederland
www.bodemennatuur.nl

2 april, 7 mei, 4 juni, 2 juli, 3 september, 1 oktober

Masterclass Stadsnatuur in vijf steden
www.naturio.nl

3 april

Praktijkcursus Lanenbeheer voor vleermuizen
www.zoogdiervereniging.nl

16 april en 9 mei

Bosles
www.klingenbomen.nl